

## ANTIČKI RIM

U nevjerojatno autentičnim uvjetima života antičkih Rimljana Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku proslavila je dan škole: dana 17. ožujka 2006. na oko 5000 m<sup>2</sup> školskog prostora, učenici i djelatnici škole prezentirali su jedan dan u životu vječnoga grada. Godina je 64. poslije Krista, doba vladavine nevjerojatnoga Nerona. Oko 250 učenika i profesora u originalnoj odjeći zrače rimskom elegancijom. Osmorica robova nose golemu nosiljku iz koje car rukama okićenim glomaznim prstenjem, odjeven u crvenu togu protkanu zlatnim grčkim meandrom, pozdravlja okupljeno mnoštvo na *Forum Romanum* uprizorenom u dvorištu škole.

Nakon što je car jedva utišao klicanje okupljenog mnoštva ( a među njima i provincijske magistrature iz ministarstva prosvjete, grada i županije ), slijedi pozdrav na latinskom i fešta počinje. Stručno pripremljeni vodiči okupljaju ljude u grupe, najprije ih vode na tržnicu foruma. Gostima je opisan Rim i sama tržnica na kojoj nema određenih vrsta voća i povrća, ali zato se nude izrađene kreme, kupke, eterična ulja i slične mirodije od metvice, sandalovine, amfore, masline, ulje i fina porfirna sukna koja prodaje arapski trgovac ( prof. Mirna Černoga koja je i pripremila ovu grupu ). U dvorištu, izvan zidina grada, kolonija gubavaca odbija prolaznike vičući: "Nečist, nečist!".

Potom grupu posjetitelja preuzimaju drugi vodiči pred ulazom u rimski medicinski hospicij u kojem rimski, egipatski i perzijski liječnici pomažu unesrećenima namjestiti polomljene kosti, zašiti rane ili izvaditi komade stakla zabijene u tijelo. Čuju se bolni krikovi jer ne postoji anestezija, a rane se dezinficiraju kiselim kupusom i gašenim vapnom. Udovi se amputiraju užarenim željezom. Grupi je pripremila prof. Darija Cik i sama u ulozi liječnika.

Slijedio je posjet Mamertinskoj tamnici u podrumu škole, čiji ulaz, zatvoren željeznim rešetkama, čuvaju rimski vojnici. Nakon što je vodič opisao uvjete života u tamnici, gosti ulaze u vlažne i mračne hodnike zidane od opeke, a svodovi su niski pa je mjestimice nužno hodati sagnut. Jedinu svjetlost daju posvuda upaljene baklje. Iz ćelija se čuju krici i vapaji zatočenih. Grupi je pripremio prof. Zvonko Beissman i sam u ulozi batinaša.

Nakon tamnice, ugodniji je bio posjet rimskom teatru u učionici na prvom katu u kojem se izvodila komedija "Adelphoe" Publija Terencija Afera. Osobito je komična bila pojava babe Kantare koju je tumačio, naravno, muškarac.

Zbog velikog broja posjetitelja predstava je izvedena čak 14 puta, pa je uloge igrala čak i mentorica grupe, prof. Marija Klasić da bi neki učenici - glumci mogli predahnuti.

Gosti su nakon toga uzlazili na drugi kat. U prvoj učionici, nakon vodičevih uputa, gledali su život bogate obitelji, odnos oca obitelji prema robovima, čangrizavu svekrvu, oholu matronu, sina kojeg podučava grčki oslobođenik i kćeri od kojih je jedna zaljubljena u kućnog roba. U toj velikoj učionici postavljeno je oko 60 sjedišta za gledatelje i uvijek su puna. Ova 10-minutna predstava ponovljena je rekordnih 32 puta s istom glumačkom postavom.

U susjednoj učionici druga je glumačka postava prikazivala život siromašne obitelji koja preživljava od sitnog obiteljskog obrta – oslikavanja posuda. No, tim se poslom bave jedino baka, oboljela od tuberkuloze i djed. Ostatak obitelji ne mari za obrt i životari od kruha i igara kojih u Neronovo vrijeme ima u izobilju. No, dogodi se i velika nesreća: u kuću ulijeće državni službenik s pratnjom i susjed izdajnik koji optužuje djecu ove obitelji da su kršćani. Kad ih odvedu, baka slomljena tugom umire. Predstava je izvedena 28 puta u istoj postavi. Bogatu i siromašnu obitelj uvježbala je Mirela Generalić, profesorica matematike.

U trećoj velikoj učionici na kraju hodnika svi pažljivo slušaju vodiča, tu se prikazuje Trimalhionova gozba, prema povijesnim opisima toga događaja. Dok gosti leže na ležajevima, bogati se Trimalhion hvali svime i svačime. Za ovu je prigodu nabavio veprovinu iz Arkadije, falernsko vino, datulje iz zemlje veličanstvene Kleopatre, ali i čuvene grčke zabavljače iz Korinta koji svirkom i pjesmama uveseljavaju goste, a tu su i plesačice. Ovaj 25-minutni prikaz završava spektakularnim udarcima bubnja i ulijetanjem prekrasno odjevenih trbušnih plesačica iz Korinta. Pred vratima nevjerojatna gužva, gosti čekaju i po sat vremena da pogledaju gozbu koja je izvedena 16 puta. Grupnu je uvježbao Alen Šimičić, prof. povijesti i latinskog jezika.

Budući da su gosti dosad već oko dva sata razgledali prezentacije, vrijeme je za okrjepu i vodiči ih vode u potkrovlje, rimsku tavernu, prostrtu na oko 500 m<sup>2</sup> naše kongresne dvorane, čiji strop drže masivne drvene grede. Ondje gosti mogu za simboličnu cijenu kušati sedam rimskih jela: šunku u tijestu, dagnje, *libum* ili kruh s ovčjim sirom., *savillum* ili kruh s moštom, leću na drugi način, salatu od leće ili kuhana jaja s nadjevom. Nudi se i sedam vrsta vina: *merum* (čisto bijelo ili crno vino), vino s vodom (bevanda), *mulsum* (vino s medom) ili *vinum perconditum paradoxum* (neobično začinjeno vino s lovorom, medom, datuljama, biberom i šafranom). Gladni gosti brzo su pojeli oko 500 porcija hrane i popili oko 150 litara vina. Djeca su mogla piti četiri vrste prirodnih sokova (višnja, marelica, bazga i grožđe), a od alkohola ih je odbijao

natpis: *Severissime vetatur alcoholum adolescentibus*. Grupnu je vodila Nada Sabanov, prof. latinskog i grčkog u ulozi vlasnice krčme.

Projekt je prezentiran od 14 do 20 sati, a pored golemog broja izvedbi pojedinih predstava, tržnica, bolnica, tamnica i taverna radile su neprekidno. Projekt smo pripremali mjesecima, a posjetilo nas je preko 3000 ljudi u jednom popodnevu. Proveli smo i ankete u kojima je samo jedna osoba imala benignu kritiku. Za naš projekt Škola za tekstil, dizajn i primijenjenu umjetnost u Osijeku sašila je ravno 100 originalnih kostima pod vodstvom prof. Marije Jakovac, a hranu pripremila Ugostiteljsko-turistička škola u Osijeku pod vodstvom prof. Spomenke Dundović. Piće i hranu donirali su vinarija Erdut i Belje te roditelji. Projekt je podržalo Ministarstvo prosvjete s 9000 kuna. Bio je ovo kulturni događaj godine u Osijeku i jedan od najmasovnijih projekata u srednjem školstvu Hrvatske. Promociju i reklamu projekta organizirala je Rahela Janson, prof. kemije. To mogu samo klasičari. Javite se za suradnju. Projekt je bio pod idejnim vodstvom Nerona, inače moje malenkosti